РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 6 (49)

Заснований в 1996 році

Рівне − 2013

ББК 74.20
О - 59
УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379
Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 6 (49). — Рівне: РДГУ, 2013. — 210 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних питань викладання іноземної мови за матеріалами доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні проблеми германського та романського мовознавства», проведеної Рівненським державним гуманітарним університетом, та з проблем вищої освіти за матеріалами міжнародної науково-методичної конференції «Вища освіта в Україні: проблеми та перспективи розвитку», яка відбулась у Луцькому національному технічному університеті.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, практичних працівників, викладачів та студентів вищих, професійно-технічних і загальноосвітніх навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:
Пальчевський Степан Сергійович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).
Заступник головного редактора:
Янцур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України (Інститут проблем виховання АПН України);
Безкоровайна Ольга Володимирівна − доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);
Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);
Воробйов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);
Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);
Карпенчук Світлана Григорівна –доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);
Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);
Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);
Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);
Малафіїк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);
Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);
Петренко Оксана Борисівна − доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);
Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);
Руденко Володимир Миколайович − доктор педагогічних наук, професор (Рівненський інститут слов'янознавства Київського славістичного університету);
Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);
Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 4 від 26.04.2013 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додатки до постанови ВАК України від 11.10. 2000 р. № 1 – 03/8 і від 30.03.2011 р. № 1 – 05/3).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: *33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет*

ISBN 966 — 7281 — 09 — 08. © Рівненський державний гуманітарний університет, 2013

УДК: 378. 147. 016: 811. 133. 1' 36' 373 **В. П. ПАЛІЙ**

ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ЛЕКСИКИ ТА ГРАМАТИКИ В НАВЧАННІ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Резюме. *У статті проаналізовано особливості засвоєння лексики французької мови з врахуванням лінгвістичних концептів лексикології на основі сучасних автентичних письмових і аудіо-матеріалів. Особлива увага приділяється взаємодії лексичних одиниць з граматикою, активізації пасивного й активного вокабуляру у близьких контекстах. Важливим є використання морфологічних одиниць для вивчення лексики на рівні А1-А2.*

Ключові слова: *діяльнісний підхід, «дидактизація» лексики, базові одиниці мови, компенсаційні стратегії*

Постановка проблеми. Проблема викладання лексики завжди залишається однією з основних для кожного викладача, вчителя французької мови. Незаперечним фактом є те, що засвоєння лексики в групах, які вивчають французьку мову, виявляє численні проблеми, оскільки викладачі не завжди володіють знаннями з лексикології. Очевидно, що лексика є предметом різноманітних обговорень у мовознавстві. Варто констатувати значну кількість розробок і теоретичних моделей, щоб усвідомити складність "дидактизації" лексики. За останні десятиліття мовознавчі науки збагатили свої досягнення у галузі програмних й інформаційних досліджень, які використовуються для автоматичного перекладу, корекції і аналізу текстів, що дозволило створити суттєву основу педагогічних досліджень. Але як викладачі застосовують цей новий інструментарій? Традиційне викладання французької мови обумовлене граматиками, словниками і лінгвістичними теоріями, які визначають програми викладання в кожній країні. Слід констатувати, що всупереч останнім досягненням мовознавців традиційне й граматичне навчання дуже часто посідає центральне місце у викладанні іноземної мови, іноді навіть у сучасних підручниках, які зорієнтовані на конкретну мету. Проте, компетенції з розуміння усного мовлення, тексту й письмового відтворення безпосередньо пов'язані з розумінням лексики та лексичних одиниць, які є базовими одиницями мови. Діяльнісний підхід у вивченні мови свідчить, що даний процес є формотворчим, в ході якого відбувається співставлення своєї власної культури й культури народу, мова якого вивчається. Всі елементи духовного й культурного надбання відображаються у мові, адже «культурна та соціальна практика мовних й соціальних груп реалізується через лексику кожної мови» [6]. Отже, специфіка навчання лексики у процесі вивчення французької мови полягає у тому, щоб показати учням культурні, історичні і концептуальні особливості , надати їм можливість реалізувати їх у різних контекстах, з метою їх втілення на письмі та в усному мовленні. Ми вважаємо за потрібне зазначити, що знання деяких базових понять обумовлене самим процесом навчання, оскільки викладач повинен ґрунтовно знати основні лінгвістичні поняття і проблеми, пов'язані з вживанням лексичних одиниць .

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом ми спостерігаємо значну кількість наукових праць і розробок, які стосуються особливостей вивчення лексики згідно Європейських Рекомендацій з мовної освіти. Проблема засвоєння лексики вивчалася французькими мовознавцями Ж. Пікош, К. Кавалла, Е. Кроз'є, А. Мартіне. На думку французького лінгвіста Андре Мартіне (A. Martinet) процес розуміння мови відрізняється від процесу сприйняття й вживання: розуміння починається з другого рівня артикуляції (фонеми), щоб перейти до першого (комбінації значеннєвих одиниць) [4]. Ця точка зору є дуже важливою у викладанні іноземної мови, оскільки деякі помилки усного відтворення, розуміння й письма пов'язані з використанням лексики або граматики, реалізацією вчителем компенсаційних стратегій навчання, з проблемою взаємодії цих двох модулів. Процес вивчення лексики посідає головне місце у викладанні кожної іноземної мови. На думку французької дослідниці Ж. Пікош (J. Picoche), «… лексика прикрашає мову, граматика її структурує. Як коштовна оправа додає вартості дорогоцінному каменю, так структури синтаксису надають лексемі особливого значення» [5, 34]. Французькі лінгвісти К. Кавалла (Cristelle Cavalla) й Е. Кроз'є (Elsa Crozier), у своїх останніх лексикологічних дослідженнях зазначають, що «… засвоєння лексики має відбуватися у конкретному тексті й реченні з одночасною активізацією її синтаксичної й мовленнєвої функцій» [1, 25]. В ході заняття вчитель повинен застосувати лінгвістичний підхід і враховувати взаємний вплив двох модулів: лексики й граматики. Традиційне вивчення іноземної мови завжди передбачало активізацію письмового мовлення, хоча у нових розробках Європейських Рекомендацій з мовної освіти і в нових підручниках з французької мови усне мовлення зайняло своє законне місце з введенням автентичних аудіо-документів, діалогів з носіями мови, вільних тематичних висловлювань. Такий підхід сприяє засвоєнню й збагаченню лексики, активізації усного висловлювання.

Метою статті є увиразнити наше власне бачення можливого процесу вивчення лексики й збагачення словникового запасу учнів і студентів при вивченні французької мови. Необхідно також розмежувати поняття лексики і словникового запасу. Знання лексичної одиниці передбачає володіння багатьма мовними реєстрами: лексичним значенням, письмовим вираженням, вимовою, граматичною поведінкою, класифікацією, колокативним реєстром, асоціаціями, полісемією, частотністю.

Виклад основного матеріалу дослідження. Викладач, вчитель французької мови повинен навчати студентів й учнів лексиці і водночас збагачувати їх словниковий запас, враховувати особливості й різницю між активним і пасивним словниковим запасом. Той, хто навчається, може розуміти таке поняття як *l'amour* (що належить до пасивного словникового запасу), не знаючи умови його використання й комбінаторні можливості, не вміти застосовувати у процесі мовлення. Пасивний словниковий запас фіксує слова, необхідні учневі для розуміння прочитаного або почутого, без їхнього засвоєння. Активний словниковий запас містить слова для

розвитку вміння писати або розмовляти (лексика думки, почуття, емоцій і т.д.). Викладач сприяє створенню належних умов для засвоєння лексичних одиниць, наприклад (*vivre d'amour et d'eau fraîche, brûler d'amour, c'est un amour!, etc*.), стимулюючи учнів до вивчення й вторинного використання у різноманітних контекстах. При вивченні мови на рівні А1-А2 достатньо використовувати синонімічну групу слів з резервуванням вивчення морфологічних особливостей (лексичних основ з додаванням однакових афіксів) для вищих рівнів, хоча французький методист К. Кавалла (Cristelle Cavalla) не виключає можливості використання морфологічних одиниць на завершенні даного рівня. Кожна лексична одиниця може бути синхронно опрацьована на заняттях з французької мови, оскільки етимологія слів не потрібна для розуміння лексем у процесі мовлення. Мова йде про лексику прямого сприйняття: наприклад, найближчі предмети з довкілля учня або студента (*stylo, livre, cahier, table, chaise, tableau noir* …). На другому етапі вивчення варто актуалізувати ці дії (написати на дошці*: je me lève, j'avance vers le tableau, je prends le crayon effaceur, j'écris…*). Лексика непрямого сприйняття: лексичне поле охоплює автентичні або підготовлені опори. Лексика уявного сприйняття: абстрактні поняття вчитель може показати жестами (*tomber amoureux*) або намалювати на дошці (*avoir le cœur brisé*), що значно полегшує розуміння таких лексичних одиниць. Як підкреслює К. Кавалла, «вивчення і розуміння функціонування морфологічних та семантичних форм є необхідною ланкою для усвідомленого володіння іноземною мовою» [2, 44]. Викладач й вчитель повинні засвоїти головні структурні механізми керування внутрішнім синтаксисом лексики, тобто утворення лексичних зворотів, афіксальну деривацію, словотвір, абревіацію, скорочення, неологію й конверсію. Навчальні французькі сайти (Lexique FLE, Le point du FLE, Unileon, Lexique Vidéo et Audio sur Internet) пропонують значну кількість розробок у галузі вивчення лексики. Деякі методичні завдання виконуються колективно, інші – у автономному або у напівавтономному режимі; розбір тексту потребує парної роботи, аналіз результатів слід проводити на заняттях. Дотримуючись вказівок Європейських Рекомендацій з мовної освіти та діючи на основі діяльнісного підходу, викладачі й вчителі користуються достатньою свободою у своїй роботі, що є важливим для процесу вивчення лексики й отримання кінцевого результату: вербального висловлювання. Ми пропонуємо зразок навчального завдання на основі семантичного поля лексичної одиниці *amour*, метою якого є встановлення та вивчення лексичних й семантичних зв'язків між лексемами морфологічного походження.

Тема заняття: Поглиблене вивчення лексичної одиниці *amour*.

Мета заняття: встановлення й вивчення лексичних і семантичних зв'язків лексичних одиниць морфологічного походження.

Наочна опора: словник.

Тривалість: 1год. 30 хв.

Форма заняття: групова, парна й індивідуальна.

1. Концептуальне значення слова *amour*.

2. Етимологія: *amour* (*a-mour /amur/*) з латинської *«amor»* (*a-mor*).

3. Визначення: 1. Mouvement émotif spontané intense et agréable, qui peut s'appliquer à une personne, un objet, un être qui nous procure satisfaction: on peut aimer intensément une personne, ses enfants, sa patrie, un endroit, une manifestation de courage.

4. Визначення 2. Expérience émotive complexe qui comprend plusieurs émotions: *la joie, l'attrait, le désir, la tendresse, l'estime, l'attachement, le bonheur, etc.*

5. Семантичне поле.

Іменники	Прикметники	Дієслова	Прислівники
L'amour	amoureux	(se) aimer	amoureusement
L'adoration			
Adorateur		adorer	
L'adulation			
Adulateur		aduler	
L'ardeur	ardent(e)		ardemment
L'admiration	admirateur	admirer	
L'amitié	amical(e)		amicalement
L'attraction	attractif(ve)	attirer	
Le bonheur	heureux(se)		heureusement
Le désir	désireux(se)	désirer	
L'estime		estimer	
La passion	passionné(e)	(se) passionner	passionnément
La tendresse	tendre	(s') attendrir	tendrement
L'union		(s') unir	
La volupté	voluptueux(se)		voluptueusement

6. Гіпероніми: *émotion, sentiment*.

7. Гіпоніми: *adoration, affection, amitié ,etc.*

8. Антоніми: *haine, indifférence, antipathie, aversion, désamour, désaffection, froideur.*

9. Метафора: Lorsqu'on veut décrire une émotion ou un sentiment, souvent dans la poésie, la chanson et les écrits en général, on utilise la métaphore qui est comme une image, par exemple*: Cet enfant est un amour ! (Il est gentil, aimable, agréable); C'est un amour de tableau!* (ici le mot «amour » désigne quelque chose qui a été réalisé avec

perfection, que l'on trouve agréable). *Ce livre a été réalisé avec amour.* Похідне слово: *amourette* (avez-vous remarqué la formation de ce nouveau mot?; *amour* + *ette* = *amourette*). Une amourette est un amour passager. En quoi l'affixe – *ette* change-t-il le mot *amour* ?

10. Ідіоматичні звороти: *Avoir le coup de foudre. Avoir le cœur gros.Un bourreau des cœurs. Avoir le cœur brisé. Tomber amoureux. Vivre d'amour et d'eau fraiche.Vivre le grand amour. Etre transporté d'amour. Bruler d'amour. Mourir d'amour.*

Висновки. В ході нашого дослідження було підтверджено важливе значення лінгвістичних досліджень останніх десятиліть у галузі дидактики, валідність лексикологічних методів у процесі викладання й навчання французької мови, а саме, вивчення й автоматизація тематичних лексичних одиниць, текстуальний аналіз. Дані методи є достатньо ефективними у процесі засвоєння значень у різних контекстах, сприяють формуванню лексичних умінь у процесі викладання й навчання іноземної мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Cavalla C., Crozier E. Emotions et sentiments; guide pédagogique et corrigés. – P. U. De Grenoble, 2005. – 52 p.
2. Cavalla Cristelle. Réflexion pour l'aide à l'écrit universitaire auprès des étudiants étrangers entrant en Master et Doctorat // L'accueil des étudiants étrangers dans les Universités francophones. Arras, Artois Presse Universités, – 2007. – P. 37-48.
3. Cohen Isdey et Maufrey Annick., Grammaire francaise. – Paris: Ferdinand Nathan, 1978. – 150 p.
4. Martinet André., Syntaxe générale. – Paris: A.Colin, 1985. – 266 p.
5. Picoche J. Didactique du vocabulaire francais. – Paris: Nathan, 1993. – 140 p.
6. UNESCO, Sauvegarde des langues en danger, mise à jour 8 juillet 2008, http://www.unesco.org/culture/. – Назва з екрану.

В. П. ПАЛИЙ. ОСОБЕННОСТИ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ ЛЕКСИКИ И ГРАММАТИКИ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ ФРАНЦУЗСКОМУ ЯЗЫКУ

Резюме: *В статье раскрыты особенности изучения лексики французского языка с учетом лингвистических теорий обучения на основе современных аутентичных письменных и аудио-материалов. Особенное внимание обращается на взаимодействие лексических единиц с грамматикой, активизации пассивного и активного вокабуляра в окружающих контекстах. Рассматриваются особенности употребления морфологических единиц в процессе усвоения лексики на уровне A1-A2.*

Ключевые слова: *деятельностный подход, «дидактизация» лексики, базовые единицы языка, компенсационные стратегии.*

V. P. PALIY. PECULIARITIES OF INTERACTION OF VOCABULARY AND GRAMMAR IN THE PROCESS OF FRENCH LANGUAGE TEACHING

The summary. *This article deals with the peculiarities of the studying of lexics in accordance with linguistic concepts of lexicology on the bases of modern authentic textual and audio materials. The special attention is paid to the correlation of lexical units with grammar and to the implementation of active and passive vocabulary in surrounding contexts. It's important to use morphological units in the process of studying vocabulary on A1-A2 levels.*

Key words: *active approach, vocabulary didacting, basic language units, compensation strategies.*

Одержано редакцією 20.03.2013 р.

УДК: 378. 147: 81' 243 **І. В. ПЕРІШКО**

РОЛЬ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МЕНЕДЖЕРІВ З ТУРИЗМУ

Резюме. *Досліджуються роль і значення іноземної мови в діяльності менеджерів підприємств сфери туризму, вимоги, які ставляться роботодавцями до кандидатів для роботи у туристичній індустрії.*

Ключові слова*: іноземна мова, підготовка менеджерів, туризм.*

Постановка проблеми. Роль менеджера зі знанням іноземної мови для ефективного функціонування туристичного підприємства в умовах ринку і конкурентному середовищі складно переоцінити. Успішна діяльність менеджера на туристичному ринку послуг у гострій конкурентній боротьбі вимагає знання іноземної мови. Сьогодні туристичні підприємства вже не покладаються тільки на вдачу й інтуїцію. Благополуччя туристичної організації – результат професійно підготовленого керівника-менеджера і персоналу.

Аналіз останніх публікацій. Даній проблемі присвячено і випущено друком у світ значну кількість науково-методичної літератури, яка висвітлює питання ефективної діяльності менеджерів в умовах ринкової економіки. До и уважними, гостинними, люб'язними, готовими до роботи з різними клієнтами, у тому числі іноземними. Робота з іноземними клієнтами передбачає володіння іноземною мовою.

Сьогоднішній роботодавець досить вимогливий, і як нам часто здається, хоче неможливого. Кандидат них слід віднести роботи таких дослідників, як З.С.Варналій, В.О.Сизоненко, М.В. Вачевський, В.М. Мадзігон, М.М.Єрмошенко,В.М.Ковальчук, І.Р.Михасюк, І.М.Бернацький, С.В. Мочерний, Л.О. Каніщенко, О.А.Устенко, Й.М.Петрович, Г.М.Захарчин, А.А.Теребух та інших авторів, які використовуються у навчальному процесі.

Мета статті полягає у вивченні ролі іноземної мови у процесі професійної підготовки менеджерів з туризму.

З М І С Т

Розділ 1. ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У КОНТЕКСТІ ОСОБИСТІСНО ЗОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ ТА ДІАЛОГУ КУЛЬТУР. ……. 3
ПЕРЕДМОВА. ……..…… 3
Антоненко Н.Є. Навчання іноземної мови у світлі теорії множинного інтелекту Г. Гарднера. …… 4
Безкоровайна О.В. Інтерактивні технології навчання іноземної мови у контексті парадигми особистісно зорієнтованої освіти. ……..... 6
Бігунова С.А., Зубілевич М.І. Використання символічних власних імен-антропонімів при вивченні лексичних одиниць. …….. 11
Бойко Н.Г. Засоби формування міжкультурної компетенції учнів на уроці іноземної мови в середній школі. ……..... 14
Вєтрова І.М. Контекстний підхід у навчанні майбутніх учителів іноземної мови. ……. 17
Воробйова Л.М. Мовленнєве спілкування як засіб навчання іноземної мови. ……. 21
Гаєва Н.І. Методична організація вправ для навчання читання за принципом типології. …….. 23
Горобець І.А. Формування особистісної культури викладача іноземної мови в контексті діалогічного мислення. …… 26
Гронь Л.В. Організація підготовчої роботи до вільного переказу іншомовного тексту. ……. 28
Губіна А.М. Проблеми розвитку креативності у студентів технічних спеціальностей засобами технології проектування. …… 31
Джава Н.А. Робота з літературними текстами на занятті з німецької мови як іноземної. …….. 34
Дзюбишина Н.Б. Стратегії навчання іноземних мов як лінгводидактична проблема. …… 36
Забіяка І.М. Особливості впровадження інтернет-технологій в організацію самостійної роботи при вивченні іноземної мови. ……..... 40
Касаткіна О.В. Особливості формування мовної особистості у контексті діалогу культур. ……. 43
Кочубей О.С. Шляхи формування усної перекладацької компетентності студентів-філологів. ……. 45
Лавриненко О.Л. Гендерні особливості мовних якостей студентів у процесі викладання іноземної мови. ……..... 49
Лобанова С.І. Взаємозв'язок між особливостями навчально-виховної системи та природним і соціальним середовищем у римському суспільстві родового періоду. ……..... 52
Мазурок О.М. Мотиваційно-смислова готовність майбутнього вчителя іноземної мови до виконання професійної діяльності. ……... 55
Мартинюк А.П. Психолого-педагогічна проблема формування комунікативних навичок у студентів технічних спеціальностей засобами методу проекту на заняттях з іноземної мови. …….. 57
Мезін В.Г. Назви вправ у навчанні англійської мови. …….. 60
Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З. Комунікативно зорієнтоване навчання підлітків іноземної мови: теоретико-методологічний дискурс. …….. 63
Моісеєва О.С. Формування професійної культури майбутнього вчителя іноземної мови. ……. 68
Михальчук Ю.О. Використання терапевтичної метафори (притчі) у професійній підготовці менеджера. …… 70
Мороз Л.В. Трофімчук В.М. Комунікативна методика навчання іноземної мови студентів професійно-природничого спрямування. …… 74
Набочук О.Ю. Становлення екологічної культури майбутнього педагога в сучасних умовах функціонування вищої освіти. …….. 77
Павловська Л.О. Застосування методу логіко-семіотичних опозицій у прагмасемантичному вивченні вербальних формул побажань різноструктурних мов. ……. 81
Палій В.П. Особливості взаємодії лексики та граматики в навчанні французької мови. …… 84
Перішко І.В. Роль іноземної мови у процесі професійної підготовки менеджерів з туризму. ……... 86
Середюк Л.А. Моделювання мовленнєвих ситуацій на уроках іноземної мови як фактор інтенсифікації навчання. ……..... 88
Станіславчук Н.І. Відбір англомовного країнознавчого текстового матеріалу для формування усномовленнєвої компетенції старшокласників. …… 91
Столярчук О.В. Ділова гра на уроках німецької мови як засіб професійного самовираження старшокласників у загальноосвітніх навчальних закладах у контексті особистісно зорієнтованого підходу. ……..... 93
Третьякова К.В. Формування самоосвітньої компетенції в процесі вивчення латинської мови. …….. 96
Фрідріх А.В. Формування крос-культурної компетентності студентів-філологів у контексті діалогу культур. ……..... 98
Шовковий В.М. Система навчання класичних мов у контексті загальної теорії систем. …… 101
Шульжук Н.В. Пріоритетні підходи до вивчення мовних одиниць в аспекті сучасних наукових лінгвістичних парадигм. ……..... 104
Юрків А.Я. Педагогічні засади здійснення категорії оцінки та способів її вираження у сучасній французькій мові. …….. 108

Яцюрик А.О. Теоретико-методичні засади вивчення особистісних корелятів креативності людини. …….. 110
Розлід 2. ВИЩА ОСВІТА В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ. …… 113
ПЕРЕДМОВА. …… 113
Білоус Т.Л. Залежність рівня підготовленості майбутніх працівників органів внутрішніх справ до професійної діяльності від їх емоційного стану. …….. 113
Варецька О.В. Розвиток соціальної компетентності вчителя початкових класів в умовах соціокультурного середовища сільської школи. …….. 118
Горобець Т.В., Шкоба В.А. Модель організаційно-методичного забезпечення практики студентів педагогічного коледжу відділення «Музичне мистецтво» в дошкільних навчальних закладах. ……..... 123
Гулай О.І. Акмеологічні та синергетичні засади неперервного навчання майбутніх будівельників. …… 126
Димар Н.М., Поліник С.І., Романенко О.В. Значення біоетики у формуванні природничо-наукової компетенції при вивченні біології. ……..... 131
Долуда А.В. Формування цілей навчання проектуванню харчових підприємств майбутніх інженерів-технологів. …….. 134
Єршова Л.М. Формування системи виховних ідеалів міщанського стану підросійської України. ……. 136
Зарицька А.А. Сутність та структура готовності до професійної самореалізації майбутнього вчителя музики. …….. 141
Ільмінська О.О. Структурування змісту навчання майбутніх інженерів-технологів з технології хлібобулочних виробів. …….. 144
Кирмач Г.А. Цінність іншої людини: аналіз поняття. ……. 147
Козіброцький С.П., Файдевич В.В. Технологія конструювання навчального процесу фізичної культури. ……..... 152
Козяр М.М., Сасюк З.К. Опорні кресленики як ефективний інноваційний засіб вивчення правил нанесення розмірів. …… 154
Колосова Л.М. Організаційно-педагогічні умови підвищення ефективності управління професійним розвитком методистів районних (міських) науково-методичних установ. ……. 158
Кравчук М.Г., Головченко О.В., Жгут О.А., Романенко О.В. Реалізація принципу наступності в процесі засвоєння базових біологічних знань студентами-медиками. …….. 161
Лепкий М.І., Подоляк В.М., Саварин П.В. Оцінка готовності студентів-магістрів вищого технічного навчального закладу до педагогічної діяльності. …… 165
Олексів Н.А. Теоретичні засади організації самостійної роботи студентів вищих технічних навчальних закладів. …….. 167
Павленко О.М. Проблема джазової імпровізації у змісті інструментально-виконавської підготовки майбутнього вчителя музики. ……. 171
Падалко А.М., Падалко Н.Й. Педагогічні аспекти міжпредметної взаємодії в процесі багаторівневої підготовки майбутніх інженерів-електриків. …….. 173
Полухтович Т.Г. Участь вищої освіти України в Болонських перетвореннях. ……..... 177
Поніманська Т.І. Динаміка формування готовності студентів до гуманістичного виховання дітей старшого дошкільного віку. …….. 179
Потапюк Л.М., Потапюк І.П. Докторські програми як складова модернізації системи вищої освіти в Україні. ……. 186
Романовська Т.І., Левчук Н.І. Організація освіти у вищій школі. ……. 189
Руда О.Ю. Деякі аспекти інтеграції знань студентів у процесі вивчення біологічних дисциплін у медичних вишах. ……... 191
Триндюк В.А. Академічна мобільність студентської молоді Волині: проблеми та перспективи розвитку. ……... 193
Щербініна О.М. Методологічні засади інструментально-виконавської підготовки музиканта-педагога в системі мистецької освіти. ……. 196
Янцур М.С. Профорієнтаційна підготовка майбутніх педагогів у системі вищої освіти. …… 199
Відомості про авторів. …….. 206